

Bauer Rudolf

Bauer Rudolf (Budapest, 1879. január 2. – Sósér, 1932. november 9.) olimpiai bajnok magyar diszkoszvető

Bauer Rudolf (21. ábra), a Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémia 2. éves hallgatója 1900. július 15-én Párizsban, 115 éve nyerte meg az első magyar olimpiai atlétikai bajnoki címet. Az általa feltalált forgó stílussal 36,04 méteres eredményt ért el diszkoszvetésben.

Bauer Rudolf (1879-1932) diszkoszvető a magyaróvári gazdasz sportélet közel 130 éves történetének legkiemelkedőbb alakja, az 1900-ban rendezett II. nyári olimpiai játékok egyetlen magyar aranyérmének nyertese volt. A modern kori olimpiák történetében Hajós Alfréd athéni elsőségei után – két aranyérmet is nyert úszásban – Bauer a magyar sportolók közül másodikként állhatott a dobogó legfelső fokára, megszerezve ezzel Magyarország első atlétikai aranyérmét.

Az ifjú sportember egy évvel a párizsi olimpia előtt, 1899-ben kezdte meg tanulmányait Magyaróvárott, s lett az akadémiai sportklub, a MOGAAC versenyzője, illetve egyúttal annak szertárosa, majd diákelnöke.

Bauer Rudolf a sport terén „mindenevőnek” számított. Kezdetben evezett és úszott, majd kipróbálta magát más sportágakban is, így versenyzett birkózásban, tornában és atlétikában, illetve vívott és a labdarúgást is eredményesen űzte. Diszkoszt először 1896-ban vett a kezébe, a következő évben pedig már magyar bajnokká avatták a versenyszámban. Bauer nagy reformátor volt, leleményességére utal, hogy az addig alkalmazott – az antik görög szobrok mozdulatsorait leutánzó – diszkoszvetési technikát továbbfejlesztette, újításával pedig megverte a világot. Az általa kialakított ún. modern fordulósos diszkoszvető mozgást alkalmazzák a sportág versenyzői mind a mai napig.

21. ábra. Bauer Rudolf (1879-1932.)

Tanulmányai befejezése után Bauer Rudolf gazdálkodni kezdett, de a sporttal sem hagyott fel, a híres Pannónia nyolcas tagjaként evezett, illetve saját örömeire még óvári hallgatósága idején is dobálta a diszkoszt, amellyel 43 méterig jutott, 7 méterrel megjavítva a párizsi olimpián elért teljesítményét.

Élete utolsó három évtizedét Kiszálláson segédtiszként, majd a Dunatetőtlen melletti Sósér-pusztán saját birtokainak irányításával töltötte. Salánki Miklóst idézve: "ahol nem diszkoszt, hanem búzát, kukoricát vetett, és boldogan élt. A magyar atlétika első olimpiai bajnoka még idősebb korában is büszke volt arra, hogy a görög diszkoszvetést megreformálta, és a fordulással való dobást az egész világon átvették, és ez lett a versenyszám új stílusa".

22. ábra. A Bauer Rudolf emlékéét őrző szobor a Wittmann parkban. Laborcz Ferenc alkotása.

A kezdetek és az első sportsikerek

Bauer Rudolf 1879. január 2-án született Budapesten, háromgyermekes dunai hajómolnár családban nevelkedett.

Az ifjú Bauer fiatalkori éveiről keveset tudunk, dr. Gönczöl László "A magyar olimpiai mozgalom kialakulása – Bauer Rudolf győzelme a párizsi olimpián 1900" c. munkájában találunk utalást az olimpiai bajnok gyermekkoráról: "a magyar népbetegségtől, a tuberkulózistól való félelem arra készítette édesanyját, hogy gyermekeit egészségesen nevelje ... A gyermek már nagyon fiatal korában megtanult úszni és később tagja lett a Magyar Úszó Egyletnek".

A párizsi olimpia, illetve a MOGAAC sportkörü tagsága előtt Bauer a Budapesti Torna Club – amelynek alapító tagja volt, illetve ők adták a magyar labdarúgás első bajnokcsapatát – szakosztályaiban több sportágban is versenyzett.

Bauer számára a nagy "váltást" a diszkoszvetés megismerése jelentette. A találkozás záros időn belül sikerben csúcsozott ki: "1896. augusztus 9-én, néhány héttel az után, hogy először vette kezébe a diszkoszt, a siófoki atlétikai versenyen 26,30 méteres dobásával győzött.

A budapesti főreáliskola elvégzése után Bauer 1898-ban joghallgatóként kezdte meg felsőfokú tanulmányait a Budapesti Tudományegyetemen, azonban sportszervezőnek továbbra is hódolt. 1899 pünkösdjén 31,20 méteres dobással – új országos csúcscsal – nyerte meg diszkoszvetésben a

tornaegyletek pozsonyi versenyét. Walleshausen szerint "lehetséges, hogy itt hallott valamit a közeli Óvár új atlétikai klubjáról, és a gazdálkodás is érdekelhette, mert jogi tanulmányának hátat fordítva, ősszel beiratkozott Óvárra".

A Walleshausen által említett "új atlétikai klub" eredetileg 1881-ben Magyar-Óvári Torna és Vívó Egylet néven jött létre és Bauer pozsonyi versenyzésének évében (1899) alakult át, illetve vette fel a Magyar-Óvári Gazdasági Akadémiai Atlétikai Club (MOGAAC) nevet.

Ahogy az óvári kar monográfusa is írta, a későbbi olimpiai bajnok az év őszén iratkozott be a Magyaróvári Magyar Királyi Gazdasági Akadémiára és lett a sportkör tagja, illetve már I. éves korától az egylet szertárosaként, majd ifjúsági elnökeként működött.

Visszatérve a századelőre és újra Walleshausent idézve: "a MOGAAC-nak 1900-ban 28 alapító és 71 «működő» tagja volt, tehát a hallgatóknak mintegy háromnegyed része aktívan sportolt. Bauer nem volt ismeretlen az óvári sportolók körében, így már 1. éves korában szertárossá választották ... szorgalmasan hallgatja «távol a világ zajától ... a tiszteletreméltó Kosutány professzor előadásait, szabadidejében pedig a diszkoszvetés technikáján töri a fejét», melynek lényege a fordulósos – piruettes – dobás továbbfejlesztése volt.

A párizsi olimpia

A MOGAAC közel 130 éves története alatt rengeteg országos és nemzetközi sikert könyvelhetett el. A sok dicsőség közül azonban Bauer Rudolf hallgatókorában, az akadémiai sportklub színeiben elért párizsi eredménye fénylik a legszebben.

Az 1900. évi nyári olimpiai játékokon a magyar csapat tagjaként tizenhét sportoló vett részt. Az olimpia műsorán szereplő húsz sportág, illetve szakág közül négyben – atlétika, torna, úszás és vívás – indult magyar versenyző. Kevesen tudják, de Bauer jelentős mértékben hozzájárult a magyar csapat párizsi szerepléséhez: leszármazottainak elmondása szerint – szponzorok híján – a saját magáén felül még két másik olimpikonunk kiutazásának költségeit is ő állta.

A magyar csapat sikeresen szerepelt az olimpián, összesen öt érmet – egy arany, két ezüst és két bronz – szereztek. A legeredményesebb magyar versenyző természetesen az olimpiai válogatott egyetlen első helyezését megszerző Bauer volt,

Érdekesség még – szintén a leszármazottak elbeszélését megörökítő Mészely Réka jóvoltából tudjuk –, hogy "az ötkarikás versenyen a diszkoszvető Bauer nem aranyérmet kapott díjként, hanem egy ezüst cukortartót (23. ábra), de ezt is utólag küldték el postán. A család büszkén őrzi ezt a nem mindennapi ereklyét".

23. ábra. Az olimpián nyert ezüst cukortartó

Gönczöl László munkájában korabeli feljegyzéseket is idéz, miszerint Bauer "kiváló

testi adottságokkal rendelkezett. 186 cm magas, 85 kg-os súlyú, erős, hosszú végtagokkal megáldott tehetség volt". Az olimpiai bajnok méreteit vizsgálták a világ sportszakértői, akik „karja és dereka «abnormis» hosszúságával magyarázták a győzelmet és nem is fordult meg fejükben, hogy azt Bauer a dobás általa tökéletesített technikájának köszönheti".

A magyaróvári agrárfelsőoktatás 175 éve c. grandiózus munka ezen kívül még azt is megjegyzi, hogy "az óvári tudomány és sport Párizsban találkozott: az oktatói kar jó néhány tagja mellett (akik a világiállításon szerepeltek) Bauer Rudolf is a dicsőséget jelző aranyéremmel tért haza".

Bauer Rudolf emlékezete

Bauer emlékét az utókor méltón őrzi. A párizsi olimpia 75. évfordulójának emlékére az óvári kar sporttörténeti kiállítást rendezett, majd 1979 nyarán, az egykori óvári gazdász születésének századik évfordulóján az egyetem tornacsarnokának falán márvány emléktáblát (24. ábra) helyeztek el tiszteletére, illetve a sportlétesítményt is róla nevezték el. Emlékét szobor is őrzi a Wittmann parkban, Laborcz Ferenc alkotása, a Diszkoszvető (22. ábra).

A Győr-Moson-Sopron Megyei Közgyűlés 1991-ben rendeletet alkotott kitüntető sportdíj alapításáról és adományozásáról, amelyet az egykori olimpikonról Bauer Rudolf-díjnak neveztek el. A díj minden évben kiosztásra kerül, amelyet olyan személyek kaphatnak meg, akik a megye testnevelési és sportmozgalmában élen jártak, sportteljesítményükkel kiemelkedő eredményeket értek el.

Bauer Rudolf emlékét Mosonmagyaróváron utca is őrzi, itt a névadó tiszteletére 2009. májusában emléktáblát is avattak. A bronzból készült alkotás Dinyés László képzőművész alkotása, aki egyébként Bauer egyik unokájának férje.

Ugyancsak a diszkoszvetés megreformálójának nevét viseli a Nógrád Megyei Atlétikai Dobóklub is. Budapesten, egykori Kinizsi utcai lakóházán szintén emléktáblát helyeztek el az 1900. július 15-én aratott győzelmének százéves jubileuma alkalmából.

24. ábra. Bauer emléktábla az egyetemi sportcsarnok falán